

Een blik op de toekomst

A. J. HARDON-BAARS

Professor van Leeuwen neemt afscheid en de leerstoel ecologie van het wonen wordt opgeheven. Wat dat voor de medewerkers betekent is op dit moment (april 1989) nog niet duidelijk, maar er kan al wel iets gezegd worden over het studieprogramma in de nieuwe opzet.

De huidige vakgroepen huishoudkunde en wonen zullen per 1 juni fuseren tot een vakgroep. De studierichting zal "huishoud- en consumentenwetenschappen" gaan heten. In september gaat het nieuwe studieprogramma van start met de propaedeuse; er is ook een doorstroomprogramma van twee jaar voor HBO-afgestudeerden vastgesteld.

Het studieprogramma is opgebouwd uit een propaedeuse van 1520 studiebelastinguren (sbu) en een romp van ruim 1100 sbu; beide voor alle studenten verplicht. Daarna kunnen studenten kiezen uit drie oriëntaties:

- huishouden en verzorging, met een sociaal-economische signatuur;
- consument en technologie, met een meer economisch-technologische signatuur;
- vrije oriëntatie, waarin student zelf het profiel - gericht op ontwikkelingslanden of institutionele verzorging - invult.

Het aandachtsveld wonen zal naar verwachting voorkomen in de propaedeuse en de romp. In de tweede oriëntatie in vakken als "consument en woningmarkt" en "ecologie en technologie van het wonen" en voorts in inleidingen in de planologie en omgevingssociologie. In de eerste oriëntatie zijn mijns inziens vakken als "besturing van overheids- en non-profitorganisaties" en "invloed van de maatschappelijke ontwikkelingen op de verzorging" geschikt om casestudies op het gebied van wonen op te nemen. De nadere uitwerking zal samenhangen met de mogelijkheden die de personele formatie biedt.

Verder blijft in de praktijktijd en in de afstudeervakken ruimte om op wonen te specialiseren.

De afstudeervakken zijn afgeleid van de drie leerstoelen die zijn voorgesteld voor de nieuwe vakgroep:

- sociologie van het huishouden (voltijds);
- economie van het huishouden (voltijds);
- huishoudtechnologie (0.8).

Daarnaast zijn er vele keuzevakken mogelijk (1700 sbu) uit het aanbod van de Landbouwuniversiteit en daarbuiten. Zo zullen studenten, geïnteresseerd in volkshuisvestingsvraagstukken, die vakken in Eindhoven of Delft kunnen volgen.

Specialiseren of integreren?

Ik wil graag à titre personnel een reactie formuleren op de nieuwe ontwikkelingen in Wageningen in samenhang met de inleidingen elders in dit blad. Met name Priemus en De Goede houden een pleidooi voor een multidisciplinaire benadering van het wonen.

In oktober 1988 bezocht ik in de VS een congres van de Society of Human Ecology, met de fraaie afkorting "SHE". De titel van het con-

Ir. A. J. Hardon-Baars.

gres luidde: "Human ecology and decision making - international, interdisciplinary and integrative. Er waren een groot aantal disciplines vertegenwoordigd: sociologen, economen, antropologen, biologen, medici, huishoudkundigen en anderen. Velen werkzaam aan universiteiten over de hele wereld verspreid; allen bewust van het feit, dat veel van de problemen waarvoor we staan - bijvoorbeeld op het terrein van het milieu, maar ook op het terrein van het wonen en de gezondheid, en op het brede terrein van huishoud- en consumentenstudies - niet vanuit een monodisciplinaire invalshoek opgelost kunnen worden. Op uiteenlopende beleidsterreinen moeten mensen steeds complexere besluiten nemen. Het effect van die besluiten wijkt vaak af van de bedoeling, omdat bepaalde delen van het probleem over het hoofd worden gezien.

Het vakgebied, dat in Nederland nu nog Huishoudwetenschappen heet, wordt aan buitenlandse universiteiten onder andere aangeduid als "Household and Consumerstudies", of "Human ecology" of "Human Resource Management". Hoe verschillend het vakgebied ook wordt aangeduid, de vertegenwoordigers op het congres, afkomstig van bekende universiteiten, waren unaniem van mening dat dit vakgebied tenminste multidisciplinair is, en dat gestreefd dient te worden naar integratie en interdisciplinariteit.

Dat is een moeilijke opgave, maar de tijd van reductionistisch denken is mijns inziens voorbij, hoewel de huidige ontwikkelingen aan universiteiten soms het tegendeel lijken te bewijzen.

Integratie kan op diverse niveaus plaatsvinden:

- op een theoretisch en conceptueel niveau, in de ontwikkeling van kennis en uitzicht,
- op een organisatorisch niveau, in de structuur van een afdeling in een universiteit, bedrijf of andere organisatie,
- op het niveau van een programma, bijvoorbeeld een onderwijsmodule, of in een onderzoekprogramma,
- op het niveau van een beroep, bij het oplossen van praktijkvraagstukken,
- op een interpersoonlijk niveau, waar mensen overleggen en besluiten nemen,
- op een intrapersoonlijk niveau, waardoor interne consistentie in denken en handelen mogelijk wordt. (naar: Sonntag en Bubolz, 1986. A human ecological perspective for integration in home economics. SHE-proceedings.)

Sommige deskundigen menen dat integratie pas in een tweede fase van het universitair

onderwijs kan plaatsvinden. Ik ben er juist van overtuigd, dat de werkvelden waar afgestudeerden van de eerste fase terecht komen geïntegreerd onderwijs noodzakelijk maken. Er zal toch in ieder geval enig probleemgericht onderwijs verzorgd moeten worden, zodat studenten leren over de disciplinegrenzen heen te kijken.

Inleider

Ir. A. J. Hardon-Baars, vakgroep Wonen, Landbouwwuniversiteit, Professor Ritsema Bosweg 32a, 6703 AZ Wageningen.

Onderscheiding

Op vrijdag 28 april j.l. werd aan professor H. van Leeuwen de Ridderorde van de Nederlandse Leeuw uitgereikt door Minister E. Nijpels. De onderscheiding is aan Van Leeuwen toegekend vanuit de Ministeries van Volkshuisvesting Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, en Landbouw en Visserij gezamenlijk. De minister ging in op zijn werk als hoogleraar en architect en vermeldde in zijn speech de voortrekkersrol die Van Leeuwen op verschillende terreinen heeft gespeeld, zoals:

- 10 jaar voor het begrip inspraak ingeburgerd raakte was Van Leeuwen al betrokken bij het verstevigen van de consumentenpositie van bewoners;
- internationale samenwerking en uitwisseling van studenten en docenten had al vorm gekregen in zijn vakgroep, lang voordat er sprake was van ERASMUS-projecten. De minister sprak zijn speciale waardering uit voor de inspanningen van Van Leeuwen op het gebied van (speel)ruimte voor kinderen, het wonen van gehandicapten en de habitatproblematiek in de Derde Wereld.

voltijds);
voltijds);

n mogelijk
andbouw-
n studen-
svestings-
dhoven of

tie formu-
in Wage-
dingen el-
us en De
n multidis-
en.

6 een con-
gy, met de
n het con-

